

Telewizja Polska - S.A.
Ośrodek Badania Opinii Publicznej

ul. Woronicza 17
00-999 Warszawa
tel. (48-2) 647 87 91, (48-2) 647 87 92; fax (48-22) 43 46 51

Jak karać przestępców?

* Ponad 2/5 (45%) badanych uważa, że najważniejszym celem kary powinna być ochrona społeczeństwa przed przestępcami przez ich uwięzienie. 1/4 (26%) odpowiadających osób jest zdania, że kara powinna przede wszystkim spowodować, aby inni ludzie nie popełniali przestępstw. Natomiast 16% ankietowanych sądzi, że najważniejszym celem kary jest poprawa skazanego, zaś 11% badanych uważa, że kara powinna być odpłatą, zadośćuczynieniem sprawiedliwości.

* Opinie Polaków na temat zniesienia kary śmierci od kilku lat prawie nie zmieniają się. Większość badanych (62%) uważa, że należy utrzymać karę śmierci, zaś 1/3 (32%) ankietowanych opowiada się za zniesieniem tej kary.

* Co drugi badany (52%) uważa, że za uchylanie się od płacenia alimentów należy karać więzieniem, a 41% odpowiadających osób ma przeciwną opinię.

Warszawa, lipiec 1995 roku

Prawie codziennie docierają do nas informacje o kolejnych napadach, porachunkach gangów, zabójstwach, podłożonych materiałach wybuchowych. Jak wynika z sondaży przeprowadzonych przez Ośrodek Badania Opinii Publicznej¹ co drugi Polak (49%) nie czuje się bezpiecznie spacerując samotnie w swojej okolicy po zmroku, a większość (66%) badanych obawia się włamania pozostawiając swoje mieszkanie puste na czas kilkudniowego wyjazdu. Jak walczyć z narastającą falą przestępczości? Obecnie trwają dyskusje dotyczące zmian w prawie karnym i sposobów karania. W czerwcowym badaniu² zapytaliśmy losowo wybraną reprezentację dorosłych Polaków o to, jak należałoby karać przestępców za popełniane zbrodnie? Czy należy znieść karę śmierci? Jaki powinien być najważniejszy cel kary? W jakim kierunku powinna zmierzać reforma prawa karnego?

Najważniejszy cel kary

Na wstępie zapytaliśmy wylosowane osoby o to, jaki powinien być najważniejszy cel kary. Ponad 2/5 (45%) badanych uważa, że celem kary powinna być ochrona społeczeństwa przed przestępcami przez ich uwięzienie. 1/4 (26%) odpowiadających osób jest zdania, że kara powinna przede wszystkim spowodować, aby inni ludzie nie popełniali przestępstw. Natomiast 16% ankietowanych sądzi, że najważniejszym celem kary jest poprawa skazanego, zaś 11% badanych uważa, że kara powinna być odpłatą, zadośćuczynieniem sprawiedliwości.

Jaki powinien być Pana(i) zdaniem najważniejszy cel kary?

dane w proc.

	VI '93	VI '95
ochrona społeczeństwa przed przestępcami przez ich uwięzienie	32	45
spowodowanie, aby inni ludzie nie popełniali przestępstw	31	26
poprawa skazanego	26	16
odpłata, zadośćuczynienie sprawiedliwości	9	11
inne cele	2	2

Gdy porównamy uzyskane wyniki z danymi z 1993 roku, możemy zauważyć, że o 13 punktów procentowych wzrósł odsetek osób, których zdaniem kara powinna przede wszystkim oddziaływać prewencyjnie, chronić społeczeństwo poprzez izolację przestępców. Natomiast zmniejszył się o 10 punktów procentowych odsetek badanych, którzy uważają, że najważniejszym celem kary powinna być resocjalizacja, poprawa skazanego.

¹Szczegółowe dane zawiera komunikat OBOP "Czy czujemy się bezpiecznie?" Warszawa, kwiecień 1995 roku.

²Próba losowa mieszkańców Polski od 16 roku życia. Między 10 a 13 czerwca 1995 r. zrealizowano 1100 wywiadów. Błąd statystyczny dla takiej wielkości próby nie przekracza $\pm 3\%$ przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

Okazało się, że większość cech społeczno - demograficznych badanych nie różnicuje opinii na temat najważniejszego celu kary. Można jedynie zauważyć, że nieco częściej niż inni wskazują na resocjalizacyjny cel kary badani w wieku do 19 lat (24%) i najstarsi - ci, w wieku 60 lat i więcej (20%). Natomiast o tym, że kara powinna przede wszystkim ochronić społeczeństwo przed przestępcami przez ich uwięzienie przekonanych jest ponad połowa (57%) pięćdziesięciolatków. W pozostałych grupach wiekowych odsetki wskazań na ten cel kary są niższe.

Należy jednak pamiętać, że pytanie o funkcje kary zadane w sposób ogólny koncentruje uwagę na czynie i podkreśla aspekt prewencji ogólnej - zapobieganiu powtórzenia czynu przez innych. Natomiast podobne pytanie o funkcje kary, zadane w kontekście konkretnej sprawy, koncentrowałoby uwagę na sprawcy i podkreślałoby aspekt prewencji szczególnej oraz zadośćuczynienia (odpłaty).

Czy w Polsce należy znieść karę śmierci?

Opinie Polaków na temat zniesienia kary śmierci od kilku lat prawie nie zmieniają się. Większość badanych (62%) uważa, że należy utrzymać karę śmierci, zaś 1/3 (32%) odpowiadających osób opowiada się za zniesieniem tej kary. Nie ma sprecyzowanej opinii w tej sprawie 8% ankietowanych.

Czy w Polsce należy Pana(i) zdaniem znieść karę śmierci?

dane w proc.

	VI '93	VI '95
tak	28	32
nie	64	62
trudno powiedzieć	8	6

Za zniesieniem kary śmierci opowiadają się częściej osoby lepiej wykształcone (42% badanych z wyższym wykształceniem, 39% - ze średnim, 25% - z zasadniczym zawodowym, 28% - z podstawowym). Sądzi tak również ponad 2/5 pracowników umysłowych bez wyższego wykształcenia (44%), kierowników i specjalistów (41%), bezrobotnych (41%), a także zwolenników centroprawicowych poglądów politycznych (41%).

Natomiast o tym, że karę śmierci należy utrzymać przekonani są najczęściej prywatni przedsiębiorcy (69%), robotnicy (67%), emerytowani pracownicy i renciści (66%), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (68%) oraz podstawowym (65%). Zwolennikami zachowania w polskim prawie kary śmierci są częściej badani o poglądach lewicowych niż prawicowych. Sądzi tak 70% badanych o lewicowych poglądach politycznych

i 59% sympatyków prawicy. Można również dodać, że częściej przeciwnikami zniesienia kary śmierci są mężczyźni (67%) niż kobiety (57%).

Jak karać przestępców?

Badanym zostały przedstawione różne sytuacje, w których doszło do zabójstwa człowieka. Następnie poproszono o wybranie najwłaściwszej kary dla sprawcy przestępstwa. Okazało się, że najczęściej ankietowani wskazywali karę śmierci lub dożywocie w sytuacji, gdy do zabicia człowieka doszło w wyniku zamachu terrorystycznego lub na tle rabunkowym. Karę 25 lat pozbawienia wolności najczęściej uznano za najwłaściwszą, gdy do zabicia człowieka doszło w trakcie bójki a sprawcą była osoba młoda (do 21 lat), która działała pod wpływem alkoholu. Najłagodniejsze kary przewidziano za zabójstwo, do którego doszło na skutek zdrady małżeńskiej, a sprawca działał pod wpływem silnych emocji. A oto szczegółowe rozkłady odpowiedzi.

Jak należałoby Pana(i) zdaniem karać za zabójstwo, gdy zabicie człowieka nastąpiło w wyniku zamachu terrorystycznego?

kara śmierci	40%
kara dożywocia	35%
kara 25 lat pozbawienia wolności	16%
kara mniejsza niż 25 lat pozbawienia wolności	5%
inna odpowiedź	1%
trudno powiedzieć	3%

Karę śmierci za zabójstwo, do którego doszło w wyniku zamachu terrorystycznego najczęściej wymierzyliby prywatni przedsiębiorcy (51%) oraz pięćdziesięciolatekowie (50%). Częściej wyrok śmierci wskazywali mężczyźni (46%) niż kobiety (34%). Natomiast karę dożywotniego więzienia wybierali jako najwłaściwszą najczęściej ludzie młodzi w wieku do 29 lat, a także zwolennicy centroprawicowych poglądów politycznych (42%).

Jak należałoby Pana(i) zdaniem karać za zabójstwo, gdy do zabicia człowieka doszło na tle rabunkowym?

kara śmierci	34%
kara dożywocia	30%
kara 25 lat pozbawienia wolności	23%
kara mniejsza niż 25 lat pozbawienia wolności	9%
inna odpowiedź	1%
trudno powiedzieć	3%

Za zabójstwo, do którego doszło na tle rabunkowym najwłaściwsza byłaby kara śmierci zdaniem około 2/5 pięćdziesięciolatków (44%), rolników (41%), prywatnych przedsiębiorców (38%), rencistów i emerytowanych pracowników (38%) oraz zwolenników centrolewicowych poglądów politycznych (40%). Można jeszcze dodać, że sądzą tak częściej mężczyźni (39%) niż kobiety (29%). O karze śmierci za zabójstwo w wyniku napadu rabunkowego mówią częściej osoby bardzo źle (39%) lub źle (38%) oceniające własną sytuację materialną.

Karę dożywotniego więzienia zasądziłiby w tym przypadku najczęściej badani w wieku do 19 lat (35%) oraz dwudziestolatkowie (41%), a także osoby dobrze oceniające własną sytuację materialną (38%).

Jak należałoby Pana(i) zdaniem karać za zabójstwo, gdy do zabicia człowieka doszło w trakcie bójki, a sprawcą była osoba młoda (do 21 lat), która działała pod wpływem alkoholu?

kara śmierci	11%
kara dożywocia	15%
kara 25 lat pozbawienia wolności	36%
kara mniejsza niż 25 lat pozbawienia wolności	32%
inna odpowiedź	1%
trudno powiedzieć	5%

W tym przypadku karę śmierci wskazywali częściej starsi niż młodszy badani oraz osoby określające swoją sytuację materialną jako bardzo złą. Natomiast karę dożywotniego więzienia wymieniali częściej mieszkańcy wsi niż mieszkańcy miast oraz osoby lepiej sytuowane.

Jak należałoby Pana(i) zdaniem karać za zabójstwo, gdy doszło do tego na skutek zdrady małżeńskiej, a sprawca działał pod wpływem silnych emocji (w afekcie) ?

kara śmierci	7%
kara dożywocia	12%
kara 25 lat pozbawienia wolności	24%
kara mniejsza niż 25 lat pozbawienia wolności	46%
inna odpowiedź	2%
trudno powiedzieć	9%

Ze wszystkich przedstawionych sytuacji zbrodnia w afekcie, popełniona na skutek zdrady małżeńskiej, uzyskała najwyższy odsetek wskazań na karę mniejszą niż 25 lat pozbawienia wolności. Najczęściej wybierali ten rodzaj kary jako najwłaściwszy prywatni przedsiębiorcy (58%), bezrobotni (57%), gospodynie domowe (52%), a także osoby o poglądach centrolewicowych (57%).

Przeprowadzone analizy statystyczne wykazały, że co drugi (51%) ankietowany nie wymienił jako najwłaściwszej kary - kary śmierci - w żadnej z przedstawionych sytuacji zabójstwa. 40% badanych wskazało karę śmierci w jednym lub dwóch przypadkach. Natomiast 9% odpowiadających osób uznało, że należy zastosować karę śmierci w trzech lub czterech omówionych sytuacjach zbrodni. Nie wymieniały kary śmierci częściej kobiety (56%) niż mężczyźni (44%), badani w wieku do 29 lat (58%) częściej niż starsi (48%), mieszkańcy miast (52%) niż mieszkańcy wsi (48%).

Warto tu przypomnieć, że za utrzymaniem w polskim prawie kary śmierci opowiada się 62% społeczeństwa. Jak widać, w grupie osób, które są za utrzymaniem kary śmierci w polskim prawie 30% nie wymieniło tej kary jako najwłaściwszej w żadnej z przedstawionych w ankiecie sytuacji. Można w związku z tym sądzić, że spora część zwolenników kary śmierci ogranicza swą akceptację na jej stosowanie do zupełnie wyjątkowych, skrajnych przypadków.

Opinie o karaniu za uchylanie się od płacenia alimentów i ucieczkę z więzienia

Zapytaliśmy ankietowanych, czy osoby stale uchylające się od płacenia alimentów powinny być karane więzieniem, czy też nie. Jest to zagadnienie szeroko dyskutowane. Z jednej strony twierdzi się, że pozbawienie wolności za niepłacenie alimentów jest formą dawno już potępionego więzienia za długi. Z drugiej zaś strony podkreśla się szczególny wymiar uchylania się od alimentów, jakim jest narażenie na niedostatek osoby szczególnie chronionej -

dziecka. Zwraca się także uwagę na istniejące w obecnej sytuacji trudności ekonomiczne - brak możliwości zatrudniania więźniów. Skazany na karę pozbawienia wolności za niepłacenie alimentów nie ma szans zarobkowania, a za jego pobyt w więzieniu płacą podatnicy.

Co drugi badany (52%) uważa, że za niepłacenie alimentów należy karać więzieniem, a 41% odpowiadających osób ma przeciwną opinię. Nie ma zdania w tej sprawie 7% ankietowanych. Na przestrzeni ostatnich lat opinie Polaków na ten temat prawie nie zmieniły się.

Czy Pana(i) zdaniem osoby stale uchylające się od płacenia alimentów powinny być karane więzieniem, czy też nie?

dane w proc

	VI '93	VI '95
za niepłacenie alimentów powinno się karać więzieniem	53	52
nie powinno się karać więzieniem	38	41
trudno powiedzieć	9	7

O tym, że za niepłacenie alimentów należy karać więzieniem przekonane są częściej kobiety (56%) niż mężczyźni (48%) Sądzi tak również większość robotników (59%), uczniów i studentów (58%) oraz mieszkańców miast liczących od 100 do 500 tys. ludności (59%), a także sympatyków lewicy (54%) i zwolenników opcji prawicowych (59%). Opowiadają się za karą więzienia częściej osoby dobrze (54%) i średnio (56%) sytuowane niż te, które oceniają swoją sytuację materialną jako złą (44%) lub bardzo złą (48%).

Natomiast przeciwnikami skazywania na karę więzienia za uchylanie się od płacenia alimentów są przede wszystkim kierownicy i specjaliści (54%), prywatni przedsiębiorcy (54%), osoby o centroprawicowych poglądach (55%), a także mieszkańcy miast liczących powyżej 500 tys. ludności (49%).

Zapytaliśmy badanych także o to, jak należałoby karać więźnia niepowracającego do zakładu z "przepustki" lub wolnościowego miejsca pracy w sytuacji gdy nie popełnił żadnego przestępstwa ani wykroczenia, a jak karać - jeśli w trakcie ucieczki dopuścił się drobnego wykroczenia.

Jak Pana(i) zdaniem należałoby karać więźnia niepowracającego do zakładu z "przepustki" lub wolnościowego miejsca pracy, jeśli nie popełnił żadnego przestępstwa ani wykroczenia?

dane w proc.

	VI '93	VI '95
ścigać tylko przy pomocy policji i odstawić do więzienia	49	38
ukarać dodatkowo grzywną	17	23
ukarać dodatkowo przedłużeniem kary pozbawienia wolności	28	35
trudno powiedzieć	6	4

Co trzeci (35%) ankietowany uważa, że więźnia, który podczas ucieczki z zakładu karnego nie popełnił żadnego przestępstwa ani wykroczenia należy ukarać dodatkowo przedłużeniem kary pozbawienia wolności. Dodatkową karę grzywny zastosowałoby w takiej sytuacji 23% badanych. Natomiast prawie 2/5 (38%) odpowiadających osób sądzi, że należałoby więźnia odstawić do zakładu karnego nie zmieniając mu wymiaru kary.

W porównaniu z danymi uzyskanymi w 1993 roku o 11% zmniejszył się odsetek osób, które skłonne są nie karać więźnia za ucieczkę z zakładu karnego w sytuacji, gdy nie popełnił w tym czasie kolejnego przestępstwa. O 7% wzrósł odsetek badanych, których zdaniem należałoby więźniowi w takim przypadku przedłużyć karę pozbawienia wolności.

Najczęściej za zastosowaniem przedłużenia kary więzienia opowiadają się mieszkańcy miast liczących powyżej 100 tys. ludności (44%), emerytowani pracownicy i renciści (41%) oraz pracownicy umysłowi bez wyższego wykształcenia (40%). Za odstawieniem uciekiniera do zakładu karnego bez dodatkowej kary są przede wszystkim bezrobotni (51%), uczniowie i studenci (46%) oraz robotnicy (43%).

Jak Pana(i) zdaniem należałoby karać więźnia niepowracającego do zakładu z "przepustki" lub wolnościowego miejsca pracy, jeśli dopuścił się w trakcie ucieczki drobnego wykroczenia?

dane w proc.

	VI '93	VI '95
ścigać tylko przy pomocy policji i odstawić do więzienia	8	5
ukarać dodatkowo grzywną	20	17
ukarać dodatkowo przedłużeniem kary pozbawienia wolności	68	74
trudno powiedzieć	4	4

Zdecydowana większość (74%) Polaków uważa, że jeśli więzień podczas ucieczki z zakładu karnego popełnił drobne wykroczenie, to powinno się go ukarać dodatkowo przedłużeniem kary pozbawienia wolności. 17% badanych wymierzyłoby dodatkową grzywnę, zaś tylko co dwudziesta (5%) zapytana osoba jest zdania, że w takiej sytuacji należy ścigać więźnia i odstawić go do więzienia.

Cechy społeczno - demograficzne badanych nie różnicują opinii na temat sposobów karania w sytuacji ucieczki więźnia z zakładu i popełnienia przez niego w tym czasie drobnego wykroczenia.

Cele reformy prawa karnego

Obecnie w Polsce przygotowywana jest reforma prawa karnego. Zapytaliśmy badanych o to, jakie cele powinna przede wszystkim ta reforma spełniać. Poprosiliśmy o wybranie z podanej listy trzech najważniejszych spraw.

Prawie wszyscy badani (93%) uznali, że reforma prawa karnego powinna przede wszystkim uwzględniać ochronę społeczeństwa przed przestępczością. Prawie 2/3 (61%) ankietowanych sądzi, że należy uwzględnić problem ułatwienia skazanym powrotu do społeczeństwa po odbyciu kary. Ponad połowa (55%) odpowiadających uważa, że jednym z najważniejszych celów reformy prawa karnego powinno być surowe karanie i wykonywanie kar. O tym, że reforma prawa karnego powinna uwzględnić problem przestrzegania praw ludzkich skazanych przekonanych jest 35% badanych. Obniżenie kosztów ekonomicznych ograniczania i zwalczania przestępczości wymieniło 30% ankietowanych.

Obecnie w Polsce przygotowywana jest reforma prawa karnego. Z podanej listy prosimy wybrać 3 najważniejsze Pana(i) zdaniem cele jakie powinna ta reforma spełniać.

dane w proc.

	VI '93	VI '95
ochrona społeczeństwa przed przestępczością	95	93
ułatwienie skazanym powrotu do społeczeństwa po odbyciu kary	67	61
surowe karanie i wykonywanie kar	46	55
przestrzeganie praw ludzkich skazanych	40	35
obniżenie kosztów ekonomicznych ograniczania i zwalczania przestępczości	37	30
inne	2	3

Gdy porównamy wyniki uzyskane w czerwcu tego roku z danymi z 1993 roku, możemy zauważyć, że o 9 punktów procentowych wzrósł odsetek osób, które za jeden z najważniejszych celów reformy prawa karnego uznały surowe karanie i wykonywanie kar.

W sytuacji gdy połowa Polaków nie ma poczucia bezpieczeństwa, a skuteczność działań policji jest krytycznie oceniana przez większość społeczeństwa³ wzrasta przekonanie opinii publicznej o konieczności zaostrzenia sankcji za popełnione przestępstwa, nawet jeśli będzie to wymagało dodatkowych nakładów ekonomicznych.

³ Patrz komunikat OBOP „Opinie o pracy policji, świadku koronnym i zakupie kontrolowanym” Warszawa, maj 1995 roku.

Czy w Polsce Pana(i) zdaniem należy znieść karę śmierci?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	tak	nie	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	32	62	6	1100
PŁEĆ				
mężczyźni.....	29	67	4	526
kobiety.....	35	57	8	574
WIEK				
do 19.....	35	60	5	95
20-29.....	31	59	9	197
30-39.....	35	58	7	238
40-49.....	34	62	4	201
50-59.....	26	68	6	141
60 i więcej.....	29	65	6	228
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	33	60	7	411
miasto do 100 tys.....	34	60	5	342
miasto 101-500 tys.....	27	63	9	203
miasto pow.500 tys.....	30	68	2	144
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	28	65	7	358
zasadnicze zawodowe.....	25	68	6	314
średnie i pomaturalne.....	39	56	6	339
wyższe z niepełnym.....	42	53	5	84
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
kierownicy i specjaliści.....	41	56	3	52
prac. umysł. bez wyż. wyksz.....	44	49	6	106
robotnicy.....	26	67	7	265
rolnicy.....	33	59	8	103
prywatni przedsiębiorcy.....	31	69	0	48
emerytowani prac. i renciści.....	28	66	6	251
gospodynie domowe.....	27	60	13	43
uczniowie i studenci.....	32	62	6	106
bezrobotni.....	41	53	6	78
inni.....	37	61	2	40
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra.....	38	55	7	126
średnia.....	31	63	7	635
zła.....	31	62	6	257
bardzo zła.....	32	64	3	82
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	24	70	6	203
centrolewicowe.....	34	63	3	83
centroprawicowe.....	41	57	2	108
prawicowe.....	36	59	6	176
trudno powiedzieć.....	31	61	8	529
STOSUNEK DO WIARY				
wierzący i regul. prakt.....	34	59	7	672
wierzący i niereg. prakt.....	31	63	6	302
wierzący, lecz nieprakt.....	24	73	4	112
niewierzący.....	20	80	0	9

Jaki powinien być Pana(i) zdaniem najważniejszy cel kary?

1. poprawa skazanego
2. spowodowanie aby inni ludzie nie popełniali przestępstw
3. odpłata, zadośćuczynienie sprawiedliwości
4. ochrona społeczeństwa przed przestępcami przez ich uwięzienie
5. trudno powiedzieć

	ODPOWIEDZI W %					LICZBA OSÓB
	1	2	3	4	5	
OGÓŁEM.....	16	26	11	45	1	1097
PLĘĆ						
mężczyźni.....	16	26	10	47	1	525
kobiety.....	16	27	12	44	1	572
WIEK						
do 19.....	24	27	4	45	0	95
20-29.....	16	21	14	48	1	197
30-39.....	13	32	11	43	1	238
40-49.....	14	27	11	47	2	201
50-59.....	13	22	7	57	1	139
60 i więcej.....	20	27	14	37	2	227
MIEJSCE ZAMIESZKANIA						
wieś.....	16	24	15	42	2	409
miasto do 100 tys.....	18	24	10	46	1	342
miasto 101-500 tys.....	15	29	9	47	0	201
miasto pow.500 tys.....	12	34	5	48	1	144
WYKSZTAŁCENIE						
podstawowe.....	18	26	14	41	2	356
zasadnicze zawodowe.....	15	26	10	49	1	313
średnie i pomaturalne.....	15	25	11	48	1	339
wyższe z niepełnym.....	17	37	4	40	2	84
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA						
kierownicy i specjaliści.....	21	32	2	42	4	52
prac. umysł.bez wyż. wyksz....	11	31	11	45	1	106
robotnicy.....	13	24	14	48	1	265
rolnicy.....	17	24	17	40	1	101
prywatni przedsiębiorcy.....	8	38	9	43	2	48
emerytowani prac. i renciści...	18	24	12	45	1	249
gospodynie domowe.....	17	39	11	33	1	43
uczniowie i studenci.....	21	26	5	49	0	106
bezrobotni.....	16	23	7	52	2	78
inni.....	28	24	7	41	0	40
SYTUACJA MATERIALNA						
dobra.....	21	26	8	42	2	126
średnia.....	15	29	10	45	1	633
zła.....	18	22	13	46	0	256
bardzo zła.....	14	21	17	45	3	82
POGLĄDY POLITYCZNE						
lewicowe.....	14	26	12	48	1	203
centrolewicowe.....	10	23	14	52	1	83
centroprawicowe.....	22	32	8	37	1	108
prawicowe.....	21	26	8	43	2	176
trudno powiedzieć.....	15	26	12	45	1	526
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU						
dobry.....	16	26	11	46	0	285
zły.....	16	25	12	46	1	676
trudno powiedzieć.....	14	35	8	40	3	136
STOSUNEK DO WIARY						
wierzący i regul. prakt.....	19	26	11	43	1	670
wierzący i niereg. prakt.....	12	28	9	49	2	300
wierzący, lecz nieprakt.....	12	25	13	48	2	112
niewierzący.....	20	21	11	48	0	9

Jak należałoby Pan(i) zdaniem karać za zabójstwo, gdy do zabicia człowieka doszło w trakcie bójki, a sprawcą była osoba młoda (do 21 lat), która działała pod wpływem alkoholu?

1. kara śmierci 2. kara dożywocia 3. kara 25 lat pozbawienia wolności
4. kara mniejsza niż 25 lat pozbawienia wolności 5. inna odpowiedź
6. trudno powiedzieć

	ODPOWIEDZI W %						LICZBA OSÓB
	1	2	3	4	5	6	
OGÓŁEM.....	11	15	36	32	1	4	1100
PŁEĆ							
mężczyźni.....	12	16	34	34	1	3	526
kobiety.....	11	14	38	31	1	6	574
WIEK							
do 19.....	4	19	37	38	1	0	95
20-29.....	9	13	36	36	1	5	197
30-39.....	9	19	35	31	0	6	238
40-49.....	11	16	35	33	2	3	201
50-59.....	14	11	38	32	1	5	141
60 i więcej.....	18	13	35	26	1	6	228
MIEJSCE ZAMIESZKANIA							
wieś.....	11	20	35	29	1	4	411
miasto do 100 tys.....	7	14	39	34	0	6	342
miasto 101-500 tys.....	21	10	36	27	2	4	203
miasto pow.500 tys.....	10	14	31	44	1	2	144
WYKSZTAŁCENIE							
podstawowe.....	14	14	37	29	1	5	358
zasadnicze zawodowe.....	14	18	31	33	1	4	314
średnie i pomaturalne.....	6	15	41	33	1	4	339
wyższe z niepełnym.....	12	13	33	38	0	5	84
GRUPA społ.-ZAWODOWA							
kierownicy i specjaliści.....	9	10	36	38	2	5	52
prac. umysł. bez wyż. wyksz.....	4	17	39	33	1	5	106
robotnicy.....	13	17	36	30	1	3	265
rolnicy.....	14	17	36	23	1	8	103
prywatni przedsiębiorcy.....	9	18	30	32	2	9	48
emerytowani prac. i renciści.....	15	11	36	32	2	4	251
gospodynie domowe.....	6	26	23	40	0	5	43
uczniowie i studenci.....	5	15	39	39	2	1	106
bezrobotni.....	10	15	38	31	0	7	78
inni.....	17	15	41	24	0	4	40
SYTUACJA MATERIALNA							
dobra.....	5	17	37	38	1	2	126
średnia.....	11	17	35	32	1	4	635
zła.....	13	11	39	31	1	5	257
bardzo zła.....	21	10	31	30	1	8	82
POGLĄDY POLITYCZNE							
lewicowe.....	10	17	38	33	1	1	203
centrolewicowe.....	7	12	37	40	1	4	83
centroprawicowe.....	7	18	29	42	0	4	108
prawicowe.....	8	17	34	36	2	3	176
trudno powiedzieć.....	15	14	37	27	1	7	529
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU							
dobry.....	7	16	33	41	1	3	287
zły.....	13	15	38	30	1	4	677
trudno powiedzieć.....	12	13	34	26	3	12	137
STOSUNEK DO WIARY							
wierzący i regul. prakt.....	11	16	37	31	1	5	672
wierzący i niereg. prakt.....	10	15	35	36	1	4	302
wierzący, lecz nieprakt.....	19	12	32	29	1	6	112
niewierzący.....	22	0	30	27	9	12	9

Jak należałoby Pan(i) zdaniem karać za zabójstwo, gdy zabicie człowieka nastąpiło w wyniku zamachu terrorystycznego?

1. kara śmierci 2. kara dożywocia 3. kara 25 lat pozbawienia wolności
4. kara mniejsza niż 25 lat pozbawienia wolności
5. inna odpowiedź 6. trudno powiedzieć

	ODPOWIEDZI W %						LICZ- BA OSÓB
	1	2	3	4	5	6	
OGÓŁEM.....	40	35	16	5	1	4	1100
PŁEĆ							
mężczyźni.....	46	32	14	5	0	3	526
kobiety.....	34	37	18	5	1	5	573
WIEK							
do 19.....	29	46	18	5	0	2	95
20-29.....	36	43	13	6	0	2	197
30-39.....	41	37	15	3	1	3	237
40-49.....	42	31	16	8	0	2	201
50-59.....	50	26	17	3	1	4	141
60 i więcej.....	38	29	20	6	1	7	228
MIEJSCE ZAMIESZKANIA							
wieś.....	41	33	16	5	0	4	411
miasto do 100 tys.....	34	39	15	6	1	5	342
miasto 101-500 tys.....	46	32	16	3	0	3	203
miasto pow.500 tys.....	40	32	19	6	1	1	144
WYKSZTAŁCENIE							
podstawowe.....	39	32	18	4	0	6	358
zasadnicze zawodowe.....	45	32	13	8	0	2	314
średnie i pomaturalne.....	37	38	16	4	1	3	338
wyższe z niepełnym.....	36	36	20	6	0	2	84
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA							
kierownicy i specjaliści.....	43	39	16	0	0	2	52
prac. umysł. bez wyż. wyksz.....	38	40	17	2	2	1	106
robotnicy.....	44	35	15	5	0	3	265
rolnicy.....	41	32	16	3	1	7	103
prywatni przedsiębiorcy.....	51	22	17	2	0	7	48
emerytowani prac. i renciści.....	40	29	20	6	1	5	251
gospodynie domowe.....	33	35	20	11	0	2	43
uczniowie i studenci.....	30	46	16	6	0	1	106
bezrobotni.....	34	38	8	10	1	8	77
inni.....	38	36	15	11	0	0	40
SYTUACJA MATERIALNA							
dobra.....	31	39	22	6	0	2	126
średnia.....	42	33	16	5	1	3	634
zła.....	39	36	15	6	0	5	257
bardzo zła.....	39	34	12	7	0	8	82
POGLĄDY POLITYCZNE							
lewicowe.....	42	29	21	7	1	0	203
centrolewicowe.....	44	31	19	4	0	1	83
centroprawicowe.....	36	42	14	5	2	1	108
prawicowe.....	44	34	15	4	0	2	176
trudno powiedzieć.....	37	36	15	5	0	6	528
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU							
dobry.....	37	38	18	5	1	2	286
zły.....	40	33	16	6	1	4	677
trudno powiedzieć.....	42	35	12	4	0	7	137
STOSUNEK DO WIARY							
wierzący i regul. prakt.....	36	37	16	6	0	4	671
wierzący i niereg. prakt.....	47	29	17	4	1	2	302
wierzący, lecz nieprakt.....	44	35	13	5	0	4	112
niewierzący.....	48	0	31	20	0	0	9

Jak należałoby Pan(i) zdaniem karać za zabójstwo, gdy doszło do tego na skutek zdrady małżeńskiej, a sprawca działał pod wpływem silnych emocji (w afekcie)?
 1. kara śmierci 2. kara dożywocia 3. kara 25 lat pozbawienia wolności
 4. kara mniejsza niż 25 lat pozbawienia wolności
 5. inna odpowiedź 6. trudno powiedzieć

	ODPOWIEDZI W %						LICZ- BA OSÓB
	1	2	3	4	5	6	
OGÓŁEM.....	6	12	24	46	2	9	1100
PLEĆ							
mężczyźni.....	6	11	24	48	3	8	526
kobiety.....	7	14	24	43	2	10	574
WIEK							
do 19.....	3	15	28	47	2	4	95
20-29.....	5	16	29	44	1	5	197
30-39.....	7	10	24	46	2	11	238
40-49.....	8	12	24	45	4	7	201
50-59.....	6	10	15	53	4	12	141
60 i więcej.....	7	12	26	41	2	12	228
MIEJSCE ZAMIESZKANIA							
wieś.....	6	15	25	43	2	9	411
miasto do 100 tys.....	6	8	25	49	2	10	342
miasto 101-500 tys.....	9	17	21	43	2	9	203
miasto pow.500 tys.....	5	10	24	50	5	6	144
WYKSZTAŁCENIE							
podstawowe.....	6	15	24	43	2	11	358
zasadnicze zawodowe.....	7	11	27	44	4	7	314
średnie i pomaturalne.....	5	10	23	51	2	9	339
wyższe z niepełnym.....	10	16	25	40	0	8	84
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA							
kierownicy i specjaliści.....	3	17	27	46	0	7	52
prac. umysł. bez wyż. wyksz....	9	9	14	48	6	14	106
robotnicy.....	7	12	30	43	2	6	265
rolnicy.....	9	13	30	34	2	13	103
prywatni przedsiębiorcy.....	2	5	16	58	2	17	48
emerytowani prac. i renciści....	5	12	22	47	3	11	251
gospodynie domowe.....	9	17	16	52	0	7	43
uczniowie i studenci.....	4	14	30	46	2	5	106
bezrobotni.....	4	11	21	57	0	7	78
inni.....	9	21	31	30	1	7	40
SYTUACJA MATERIALNA							
dobra.....	4	14	25	47	1	10	126
średnia.....	6	13	25	46	3	8	635
zła.....	9	10	25	42	3	10	257
bardzo zła.....	8	12	15	50	2	14	82
POGLĄDY POLITYCZNE							
lewicowe.....	8	11	25	46	4	6	203
centrolewicowe.....	8	3	21	57	4	7	83
centroprawicowe.....	5	15	31	43	1	6	108
prawicowe.....	6	14	19	51	3	6	176
trudno powiedzieć.....	6	13	25	42	2	12	529
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU							
dobry.....	3	11	25	51	3	7	287
zły.....	8	12	25	46	2	8	677
trudno powiedzieć.....	8	17	21	35	2	18	137
STOSUNEK DO WIARY							
wierzący i regul. prakt.....	5	14	25	45	2	8	672
wierzący i niereg. prakt.....	7	9	24	48	3	10	302
wierzący, lecz nieprakt.....	11	10	21	44	2	12	112
niewierzący.....	32	12	11	45	0	0	9

Jak należałoby Pan(i) zdaniem karać za zabójstwo, gdy do zabicia człowieka doszło na tle rabunkowym?

1. kara śmierci 2. kara dożywocia 3. kara 25 lat pozbawienia wolności
4. kara mniejsza niż 25 lat pozbawienia wolności
5. inna odpowiedź 6. trudno powiedzieć

	ODPOWIEDZI W %						LICZBA OSÓB
	1	2	3	4	5	6	
OGÓŁEM.....	34	30	23	9	1	4	1100
PLEĆ							
mężczyźni.....	39	30	21	7	0	3	526
kobiety.....	29	31	24	10	1	4	574
WIEK							
do 19.....	22	35	24	19	0	0	95
20-29.....	23	41	21	12	0	3	197
30-39.....	35	28	27	6	1	3	238
40-49.....	36	31	19	11	0	3	201
50-59.....	44	26	20	5	1	5	141
60 i więcej.....	38	24	25	6	1	7	228
MIEJSCE ZAMIESZKANIA							
wieś.....	37	33	18	8	1	4	411
miasto do 100 tys.....	27	30	26	12	1	4	342
miasto 101-500 tys.....	38	27	26	5	0	4	203
miasto pow.500 tys.....	34	31	25	8	2	0	144
WYKSZTAŁCENIE							
podstawowe.....	37	27	22	8	0	6	358
zasadnicze zawodowe.....	36	30	21	10	1	3	314
średnie i pomaturalne.....	30	32	25	9	1	3	339
wyższe z niepełnym.....	25	37	25	11	0	2	84
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA							
kierownicy i specjaliści.....	27	34	21	15	0	2	52
prac. umysł. bez wyż. wyksz.....	32	33	26	4	3	2	106
robotnicy.....	35	34	22	7	0	2	265
rolnicy.....	41	36	16	2	0	5	103
prywatni przedsiębiorcy.....	38	24	25	8	0	6	48
emerytowani prac. i renciści.....	38	22	24	7	1	7	251
gospodynie domowe.....	26	37	24	10	0	2	43
uczniowie i studenci.....	18	35	26	20	1	0	106
bezrobotni.....	30	22	26	14	1	6	78
inni.....	35	39	19	7	0	0	40
SYTUACJA MATERIALNA							
dobra.....	23	38	26	12	0	1	126
średnia.....	33	31	24	8	1	3	635
zła.....	38	27	20	10	1	4	257
bardzo zła.....	39	24	17	8	1	10	82
POGLĄDY POLITYCZNE							
lewicowe.....	34	29	27	9	1	0	203
centrolewicowe.....	40	30	16	12	0	1	83
centroprawicowe.....	27	33	29	8	2	1	108
prawicowe.....	33	32	25	6	1	3	176
trudno powiedzieć.....	34	30	21	9	1	6	529
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU							
dobry.....	30	31	28	9	1	2	287
zły.....	36	30	21	9	1	4	677
trudno powiedzieć.....	31	28	23	8	1	9	137
STOSUNEK DO WIARY							
wierzący i regul. prakt.....	31	32	23	8	1	4	672
wierzący i niereg. prakt.....	36	30	22	9	1	3	302
wierzący, lecz nieprakt.....	42	23	22	10	0	4	112
niewierzący.....	30	11	42	18	0	0	9

Czy Pana(i) zdaniem osoby stale uchylające się od płacenia alimentów powinny być karane więzieniem czy też nie?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	karać więzieniem	nie karać więzieniem	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	52	41	7	1095
PŁEĆ				
mężczyźni.....	48	45	7	525
kobiety.....	56	36	7	570
WIEK				
do 19.....	53	40	6	95
20-29.....	53	41	7	196
30-39.....	52	40	8	235
40-49.....	50	46	4	201
50-59.....	57	36	6	141
60 i więcej.....	50	39	11	227
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	53	39	8	410
miasto do 100 tys.....	50	40	10	341
miasto 101-500 tys.....	59	38	3	199
miasto pow.500 tys.....	46	49	5	144
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	53	37	9	358
zasadnicze zawodowe.....	55	39	6	312
średnie i pomaturalne.....	48	46	6	335
wyższe z niepełnym.....	50	42	8	84
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
kierownicy i specjaliści.....	43	54	3	52
prac. umysł. bez wyż. wykształc.....	43	47	10	105
robotnicy.....	59	36	5	265
rolnicy.....	42	47	11	103
prywatni przedsiębiorcy.....	37	54	9	46
emerytowani prac. i renciści.....	53	39	9	251
gospodynie domowe.....	66	34	0	43
uczniowie i studenci.....	58	35	7	106
bezrobotni.....	53	40	7	78
inni.....	49	37	14	37
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra.....	54	43	3	126
średnia.....	56	37	7	631
zła.....	44	46	10	255
bardzo zła.....	48	46	6	82
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	54	41	5	202
centrolewicowe.....	47	48	5	83
centroprawicowe.....	43	55	3	108
prawicowe.....	59	36	6	174
trudno powiedzieć.....	52	38	10	527
STOSUNEK DO WIARY				
wierzący i regul. prakt.....	54	39	7	670
wierzący i niereg. prakt.....	49	42	9	300
wierzący, lecz nieprakt.....	48	50	3	110
niewierzący.....	68	32	0	9

Jak Pana(i) zdaniem należałoby karać więźnia niepowracającego do zakładu z "przepustki" lub wolnościowego miejsca pracy jeśli nie popełnił żadnego przestępstwa ani wykroczenia?

1. ścigać tylko przy pomocy policji i odstawić do więzienia
2. ukarać dodatkowo grzywną 3. ukarać dodatkowo przedłużeniem kary więzienia
4. trudno powiedzieć

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	1	2	3	4	
OGÓŁEM.....	38	23	35	4	1100
PŁEĆ					
mężczyźni.....	37	24	35	4	526
kobiety.....	38	23	34	5	574
WIEK					
do 19.....	45	22	28	4	95
20-29.....	39	24	33	3	197
30-39.....	40	23	33	4	238
40-49.....	41	23	34	2	201
50-59.....	38	21	35	5	141
60 i więcej.....	28	24	40	8	228
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	36	25	33	5	411
miasto do 100 tys.....	43	25	28	4	342
miasto 101-500 tys.....	36	18	43	3	203
miasto pow.500 tys.....	32	20	44	3	144
WYKSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	39	23	33	6	358
zasadnicze zawodowe.....	39	23	34	4	314
średnie i pomaturalne.....	36	25	36	3	339
wyższe z niepełnym.....	36	22	39	4	84
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA					
kierownicy i specjaliści.....	39	21	36	3	52
prac. umysł.bez wyż. wyksz....	31	27	40	3	106
robotnicy.....	43	25	31	1	265
rolnicy.....	31	25	36	8	103
prywatni przedsiębiorcy.....	37	23	36	3	48
emerytowani prac. i renciści...	31	21	41	7	251
gospodynie domowe.....	29	25	38	8	43
uczniowie i studenci.....	46	21	29	5	106
bezrobotni.....	51	18	26	5	78
inni.....	46	24	30	0	40
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra.....	38	22	38	2	126
średnia.....	37	23	36	4	635
zła.....	42	24	29	6	257
bardzo zła.....	33	23	37	8	82
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	34	25	41	1	203
centrolewicowe.....	32	29	39	0	83
centroprawicowe.....	36	23	39	2	108
prawicowe.....	40	19	38	3	176
trudno powiedzieć.....	40	23	29	7	529
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU					
dobry.....	36	23	37	4	287
zły.....	39	25	33	3	677
trudno powiedzieć.....	35	18	36	11	137
STOSUNEK DO WIARY					
wierzący i regul. prakt.....	37	25	34	5	672
wierzący i niereg. prakt.....	41	21	35	3	302
wierzący, lecz nieprakt.....	35	24	38	4	112
niewierzący.....	43	18	29	9	9

Jak Pana(i) zdaniem należałoby karać więźnia niepowracającego do zakładu z "przepustki" lub wolnościowego miejsca pracy, jeśli dopuścił się w trakcie ucieczki drobnego wykroczenia?

1. ścigać tylko przy pomocy policji i odstawić do więzienia
2. ukarać dodatkowo grzywną
3. ukarać dodatkowo przedłużeniem kary więzienia
4. trudno powiedzieć

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	1	2	3	4	
OGÓŁEM.....	5	17	74	4	1100
PŁEĆ					
mężczyźni.....	6	17	74	3	526
kobiety.....	5	17	74	4	574
WIEK					
do 19.....	10	23	64	3	95
20-29.....	3	18	77	3	197
30-39.....	6	15	77	3	238
40-49.....	8	14	77	2	201
50-59.....	3	20	71	5	141
60 i więcej.....	4	17	73	6	228
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	5	20	71	4	411
miasto do 100 tys.....	6	16	75	3	342
miasto 101-500 tys.....	6	14	76	4	203
miasto pow.500 tys.....	3	16	78	3	144
WYKSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	5	20	70	5	358
zasadnicze zawodowe.....	6	15	75	4	314
średnie i pomaturalne.....	5	15	77	3	339
wyższe z niepełnym.....	4	20	73	2	84
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA					
kierownicy i specjaliści.....	4	24	69	4	52
prac. umysł.bez wyż. wyksz....	5	11	83	1	106
robotnicy.....	6	19	73	1	265
rolnicy.....	3	17	73	7	103
prywatni przedsiębiorcy.....	3	20	74	3	48
emerytowani prac. i renciści...	4	16	73	6	251
gospodynie domowe.....	7	9	82	2	43
uczniowie i studenci.....	9	23	65	3	106
bezrobotni.....	4	16	73	7	78
inni.....	5	8	87	0	40
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra.....	5	20	74	1	126
średnia.....	5	16	77	3	635
zła.....	7	20	67	6	257
bardzo zła.....	5	14	73	8	82
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	4	17	79	0	203
centrolewicowe.....	5	13	82	0	83
centroprawicowe.....	5	16	77	2	108
prawicowe.....	5	18	74	3	176
trudno powiedzieć.....	6	18	70	6	529
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU					
dobry.....	5	20	73	3	287
zły.....	5	16	75	3	677
trudno powiedzieć.....	7	13	71	8	137
STOSUNEK DO WIARY					
wierzący i regul. prakt.....	5	17	73	5	672
wierzący i niereg. prakt.....	6	17	75	2	302
wierzący, lecz nieprakt.....	3	21	74	2	112
niewierzący.....	12	0	79	9	9